

Raadsvoorstel

Datum 14 mei 2024

Onderwerp Visie arbeidsparticipatie en arbeidsmarktbeleid
Versienummer 2

Portefeuillehouder Paul Guldemon

Samenvatting

De visie op arbeidsparticipatie en arbeidsmarktbeleid beschrijft de uitgangspunten en doelen, die de gemeente Zwolle de komende periode wil hanteren op het gebied van arbeidsparticipatie en arbeidsmarktbeleid. In deze visie ligt de focus op het meedoen op de arbeidsmarkt van inwoners van de gemeente Zwolle. De visie bouwt voort op de visie op participatie uit 2013 en moet gezien worden als een noodzakelijke herijking, vanwege de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt en in het rijksbeleid en vanwege de constatering dat de keten rond arbeidsparticipatie in Zwolle de afgelopen jaren niet voldoende heeft gefunctioneerd. De visie hangt ook samen met "De Zwolse Koers in het sociaal domein 2024-2030" waarbij onze focus ligt op het herstellen van bestaanszekerheid, het vergroten van kansengelijkheid en het makkelijker maken van gezond leven.

In deze visie focussen we ons op inwoners met een uitkering op basis van de Participatiewet en zetten we in op curatief beleid. Dat wil zeggen dat we onze inzet primair richten op inwoners, die (tijdelijk) geen betaald werk hebben. We willen in eerste instantie onze inwoners met een relatief korte afstand tot de arbeidsmarkt ondersteunen in hun traject naar duurzame arbeidsinpassing. Inwoners met een relatief grotere afstand tot de arbeidsmarkt ondersteunen we via onze Sociale Wijkteams, de regeling Sociale Activatie en Herstel, de Wet maatschappelijke ondersteuning (dagbesteding) en onze samenwerkingspartners in de Sociale Basis,

Uiteraard willen we ook voorkomen dat mensen werkloos worden. Voor dat preventieve beleid continueren we vooral de samenwerking met onze partners in de arbeidsmarktregio en Regio Zwolle. We formuleren hiervoor nu geen nieuw beleid.

Financiële gevolgen

Betreft doel	2.1.1 Aan het werk of op school blijven 2.1.2 Ondersteuning naar werk of school 2.1.3 Inkomensondersteuning 5.1.2 We faciliteren de veranderende economie
Begroting wijzigen	Nee
Budgetnummer	

Bijlagen

1. Visie op arbeidsparticipatie en arbeidsmarktbeleid
2. Advies Participatieraad Zwolle met betrekking tot de visie op arbeidsparticipatie en arbeidsmarktbeleid
3. Reactie college op advies Participatieraad Zwolle

Datum 14 mei 2024

Openbaarheid

☒ Openbaar

☐ Geheim

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:

1. De visie op arbeidsparticipatie en arbeidsmarktbeleid vast te stellen, met daarin de keuzes om:
 - Een focus aan te brengen op werk en de doelgroep van de visie vast te stellen op inwoners met een korte afstand tot de arbeidsmarkt;
 - Bij het vormgeven van de visie uit te gaan van het meerjarig financiële kader voor arbeidsparticipatie en arbeidsmarktbeleid zoals opgenomen in de begroting 2024 en de Perspectiefnota 2025-2028;
 - De visie te richten op curatieve instrumenten en preventie vorm te geven via de regionale instrumenten en samenwerkingspartners binnen de arbeidsmarktregio en de Regio Zwolle.
2. Kennis te nemen van de voorgestelde wijze van afdoening van toezegging 658 'Uitwerking Tiem' ;
3. Kennis te nemen van het advies van de Participatieraad Zwolle;
4. Kennis te nemen van de reactie van het college op het advies van de Participatieraad Zwolle.

Datum

14 mei 2024

Inleiding

In 2023 is het Zwolse beleid rond arbeidsparticipatie en arbeidsmarktbeleid tegen het licht gehouden. De aanleiding was dat er signalen waren, dat de participatieketen niet optimaal functioneerde en dat het volledige potentieel van inwoners die (tijdelijk) aan de kant staan niet goed in beeld was. Bovendien had er in de periode vanaf 2018 een aantal ingrijpende wijzigingen plaatsgevonden binnen de keten rond arbeidsparticipatie, zoals de oprichting van Tiem B.V. en de totstandkoming van Team Inburgering, Participatie en Arbeidsmarkt. Daarnaast waren er vragen over het inclusieve karakter van de Zwolse arbeidsmarkt, welke slagen daarin gemaakt zouden kunnen worden en hoe Zwolle zijn rol binnen de arbeidsmarktregio invulde.

Al deze zaken zijn in 2023 uitgewerkt in de zogeheten Tussenrapportage Herijking visie op arbeidsparticipatie. Deze Tussenrapportage is op 18 maart 2024 met uw raad besproken. Uit de rapportage blijkt dat er in de keten rond arbeidsparticipatie, arbeidstoeleiding en de arbeidsmarkt veel dingen goed gaan, maar trekt ook een aantal conclusies over dingen die beter kunnen.

Deze conclusies waren:

- Er is behoefte aan een duidelijke visie op arbeidsparticipatie;
- Er is behoefte aan duidelijke opdrachten voor de actoren binnen de Participatieketen;
- Er is behoefte aan een bredere intake, waarbij de situatie en de mogelijkheden van de inwoner beter in beeld gebracht worden;
- Er is behoefte aan een instrumentarium om inwoners beter te volgen in de keten;
- Er is behoefte aan een helder verhaal wat werkgevers van ons mogen en kunnen verwachten;
- Er is behoefte aan lokaal arbeidsmarktbeleid.

Met de voorliggende visie geven we invulling aan deze conclusies. Sommige maatregelen zijn onderdeel van de visie, andere worden in een later stadium ingevuld, wanneer de visie wordt vertaald in een uitvoeringsagenda. Gelet op de onderlinge verbondenheid en vervlechting van arbeidsparticipatie en de arbeidsmarkt, hebben we ervoor gekozen om deze onderwerpen in één visie te verwoorden. Een goed functionerende, inclusieve arbeidsmarkt is essentieel voor de arbeidsparticipatie en voor gelijke kansen voor alle inwoners op die arbeidsmarkt. Tegelijkertijd is het voor de arbeidsmarkt essentieel dat er voldoende potentieel aan arbeidskrachten beschikbaar is. Zowel arbeidsparticipatie als arbeidsmarktbeleid richten zich op de ondersteuning van inwoners bij het vinden of behouden van werk en in het ondersteunen van werkgevers bij het invullen van hun inclusieve ambities.

Door middel van dit raadsvoorstel leggen we de visie op arbeidsparticipatie en arbeidsmarktbeleid aan uw raad voor. De visie is opgebouwd uit een aantal componenten:

- We streven ernaar dat zoveel mogelijk inwoners van Zwolle zelf kunnen voorzien in hun levensonderhoud, door middel van betaald werk. Dit vergroot de bestaanszekerheid van deze inwoners en versterkt de arbeidsmarkt in de regio Zwolle.
- Arbeidsparticipatie draagt bij aan sociale cohesie en aan een goed functionerende arbeidsmarkt. **De arbeidsmarkt is en blijft de komende jaren krap en de vraag naar personeel is groot.** Daarom zetten we de komende tijd in op het vergroten van de arbeidsparticipatie van inwoners met een relatief korte afstand tot de arbeidsmarkt.

Datum 14 mei 2024

- In Zwolle streven wij naar een inclusieve arbeidsmarkt, waar ruimte is voor al onze inwoners die aan het werk willen. We willen voorkomen dat inwoners langdurig worden uitgesloten van de arbeidsmarkt.
- We willen inwoners van Zwolle een beter perspectief geven op werk en talentontwikkeling en we willen inwoners gedurende een traject naar werk de gelegenheid geven op omscholing, herscholing, opleiding of bijscholing.

Kader

Voor de arbeidstoeleiding en ondersteuning van werkzoekende uitkeringsgerechtigden en kwetsbare werknemers en ondernemers geldt een aantal wettelijke kaders. De *Participatiewet*, die de gemeente de verantwoordelijkheid geeft om mensen waar mogelijk toe te leiden naar betaald werk en de *Wet Structuur Uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen* (SUWI), die ziet op de samenwerking tussen UWV, gemeenten en sociaal ontwikkelbedrijven om samen een aantal wettelijke taken uit te voeren voor werkzoekenden en werkgevers. Voor de uitvoering van de Wet SUWI is in de arbeidsmarktregio een Uitvoeringsplan opgesteld.

Beoogd effect

Onze ambitie is dat elke inwoner van Zwolle, die een beroep doet op een uitkering in het kader van de Participatiewet, de ondersteuning krijgt die hij of zij nodig heeft. Daarbij gaan we uit van de actuele ondersteuningsvraag. Daarnaast kijken we integraal naar het positie en behoefte van deze inwoner, aan de hand van de Participatieladder. Daarbij houden we het perspectief op betaald werk voor ogen, ook als inwoners nog een grote afstand tot de arbeidsmarkt hebben en op dat moment ondersteuning krijgen via de Sociale Basis of de Wet maatschappelijke ondersteuning.

De visie op arbeidsparticipatie en arbeidsmarktbeleid richt zich primair op inwoners op de treden 5 en 6 van de Participatieladder, waarbij onze inzet is om deze inwoners op korte termijn (weer) toe te leiden naar betaald werk. Daarnaast is er aandacht voor inwoners op trede 4 van de Participatieladder, waarvan we inschatten dat zij zich binnen afzienbare tijd naar trede 5 of 6 kunnen ontwikkelen.

We hebben een aantal redenen om deze focus aan te brengen:

- We willen meer uitstroom naar betaald werk realiseren, omdat betaald werk en het zelf kunnen voorzien in het levensonderhoud een belangrijke bijdrage leveren aan de bestaanszekerheid van inwoners. Bestaanszekerheid is in het Coalitieakkoord 2022-2026 'Samen voor een waarde(n)volle toekomst' een belangrijk thema.
- Daarnaast willen we meer inwoners (duurzaam) aan het werk krijgen op de reguliere arbeidsmarkt. Dit bevordert niet alleen de zelfredzaamheid en bestaanszekerheid van die inwoners, maar draagt ook bij aan een goed functionerende arbeidsmarkt en de economie in Zwolle.
- Werkplezier, innovatie en productiviteit hangen met elkaar samen. Werk vormt een inkomstenbron, maar geeft mensen ook een identiteit en zelfvertrouwen. Het meedoen aan de samenleving en het hebben van betaald werk vormt een basis voor sociale contacten, doordat men onderdeel is van een community, en draagt bij aan de gezondheid van mensen. Dit effect gaat verder dan welvaart, economie of geld. Het gaat om wat ook wel "brede welvaart" wordt genoemd.
- Het geheel van de beschikbare beroepsbevolking en de competenties van deze groep inwoners is belangrijk voor de regionale arbeidsmarkt. Zonder de beschikbaarheid van

Datum

14 mei 2024

voldoende geschikte werknemers, zal de krapte op de arbeidsmarkt aanhouden of verder toenemen.

Deze focus houdt in dat we ons richten op een deel van de groep inwoners van Zwolle, die een uitkering ontvangt in het kader van de Participatiewet. Deze groep vormt daarmee de doelgroep van onze visie op arbeidsparticipatie. We weten op dit moment niet exact hoe groot deze groep in Zwolle is, omdat dit tot voor kort nog niet werd geregistreerd door onze uitvoeringsorganisaties. Het goed in beeld krijgen van de groep uitkeringsgerechtigden en hun positie op de Participatieladder is één van de opgaven die we de komende tijd willen oppakken.

We brengen meer focus aan in het beleid rond arbeidstoeleiding en leggen de basis voor duidelijke opdrachten aan de diverse schakels binnen de zogeheten Participatieketen. Daarmee streven we naar optimalisatie van die keten, waarbij voor iedereen duidelijk is wat de rollen, taken en opdrachten zijn voor de verschillende schakels. Door het aanbrengen van meer focus op werk en door de ketenoptimalisatie willen we onze inwoners, die afhankelijk zijn van een bijstandsuitkering of die kwetsbaar zijn op hun werk of op school, beter in beeld krijgen en beter kunnen ondersteunen. Tegelijkertijd willen we meer uitstroom en minder instroom in de uitkering bewerkstelligen, zodat we de groep bijstandsgerechtigden in Zwolle kunnen verkleinen en meer grip krijgen op de financiële middelen die we kunnen inzetten voor de ondersteuning en begeleiding van inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt. Door een duidelijke visie op arbeidsmarktbeleid kunnen we onze rol in de arbeidsmarktregio beter vormgeven.

Argumenten

In de visie wordt een aantal keuzes voorgelegd, die ten doel hebben om meer focus aan te brengen in onze inzet op het gebied van arbeidsparticipatie en arbeidsmarktbeleid. Die focus moet leiden tot gerichtere inzet van middelen, meer uitstroom uit de uitkering en daardoor minder uitgaven op het gebied van de Bundeling Uitkeringen Inkomensondersteuning Gemeenten (BUIG), heldere opdrachten voor de Participatieketen en de in- en externe partners binnen die keten. Hierdoor kan de gemeente Zwolle meer sturing geven aan de uitvoering van de visie en de beoogde doelen en kan de participatieketen als geheel effectiever functioneren.

1. *De raad wordt gevraagd om de visie op arbeidsparticipatie en arbeidsmarktbeleid vast te stellen, met daarin de keuzes om:*
 - *Een focus aan te brengen op werk en de doelgroep van de visie vast te stellen op inwoners met een korte afstand tot de arbeidsmarkt;*
 - *Bij het vormgeven van de visie uit te gaan van het meerjarig financiële kader voor arbeidsparticipatie en arbeidsmarktbeleid zoals opgenomen in de begroting 2024 en de Perspectiefnota 2025-2028;*
 - *De visie te richten op curatieve instrumenten en preventie vorm te geven via de regionale instrumenten en samenwerkingspartners binnen de arbeidsmarktregio en de Regio Zwolle.*

De voorgestelde keuzes worden hieronder uitgewerkt:

Datum

14 mei 2024

Focus op werk

In deze visie maken we de keuze om onze ondersteuning op het gebied van arbeidsparticipatie te focussen op de groep inwoners, die zich bevindt op de treden 5 en 6 van de Participatieladder. Dit is de groep inwoners met een (zeer) korte afstand tot de arbeidsmarkt.

We beseffen dat de knip tussen de treden 4 en 5 op de Participatieladder in de praktijk niet altijd even gemakkelijk te maken is en dat ook inwoners met een iets grotere afstand (trede 4) binnen afzienbare tijd de stap naar betaald werk zouden kunnen maken. Binnen de focus op arbeidsparticipatie houden we daarom ook uitdrukkelijk rekening met deze groep en ondersteunen we hen waar mogelijk in de stap naar betaald werk.

Omdat we geen (volledig) inzicht hebben in onze bijstandspopulatie, weten we niet precies hoeveel van de ca. 3.600 uitkeringsgerechtigden (ultimo 2023) zich op trede 4, 5 of 6 van de Participatieladder bevinden. Niet voor niets is één van de opgaven uit de visie om dit beter in beeld krijgen. In afstemming met onze samenwerkingspartners hebben we de inschatting gemaakt dat ca. 20% van de inwoners met een bijstandsuitkering zich op trede 4, 5 of 6 bevindt en dus een relatief korte afstand tot de arbeidsmarkt heeft.

We maken de keuze voor deze focus van onze inzet, omdat we daarmee meer focus kunnen aanbrengen in de opdracht aan de Participatieketen als geheel, maar ook in de opdrachten aan de verschillende schakels in die keten. Bij deze keuze gaan we uit van wederkerigheid en een tegenprestatie vanuit de inwoner, zoals ook benoemd is in de Participatiewet. We gaan ervan uit dat mensen ook willen en bereid zijn om, binnen hun mogelijkheden, het nodige te doen om stappen te zetten. Daarbij bieden we passende ondersteuning en verwachten we actieve inzet van onze inwoners. Dit past bij het principe van wederkerigheid en vergroot de uitvoeringskracht.

Voor sommige inwoners is de stap naar betaald werk (nog) te groot. Met hen kijken we naar passende ondersteuning en naar de mogelijkheden om maatschappelijk te participeren. Maatschappelijke participatie valt buiten de scope van deze visie, maar is o.a. belegd in de Sociale Basis en de Wet maatschappelijke ondersteuning.

Financiële kaders zijn leidend

De keuze om de visie vorm te geven op basis van het meerjarig financiële kader voor arbeidsparticipatie en arbeidsmarktbeleid, zoals opgenomen in de Begroting 2024 en de Perspectiefnota 2025-2028, hangt samen met de definitie van arbeidsparticipatie en de doelgroep. Daarnaast is er een relatie met de keuze om de visie primair te richten op curatieve ondersteuning, die hierna wordt toegelicht. Om een visie te formuleren die ook daadwerkelijk uitvoerbaar is, hebben we daarom gekozen dit financiële kader als uitgangspunt te nemen voor onze visie.

We willen met deze visie een impuls creëren op uitstroom uit de uitkering, zodat we de komende periode de groep uitkeringsgerechtigde Zwollenaren kunnen verkleinen en de jaarlijkse tekorten op de BUIG terug kunnen dringen. Bovendien willen we financiële ruimte creëren, omdat we verwachten dat de begeleiding van inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt de komende jaren duurder zal worden.

Datum 14 mei 2024

In de Perspectiefnota 2025-2028 hebben we middelen opgenomen om onze doelgroep beter in beeld te krijgen, meer te kunnen sturen op onze inzet, onze ambtelijke organisatie beter toe te rusten op de opgaven die voor ons liggen en om de verwachte toename aan aanvragen Loonkostensubsidie en Jobcoaching op te vangen. Daarnaast nemen we in het voorstel voor de Perspectiefnota op, dat we een besparing op de bijstandsuitkeringen verwachten door het vormgeven en uitvoeren van de verschillende maatregelen die zijn verwoord in de visie op arbeidsparticipatie en arbeidsmarktbeleid.

Naast de genoemde doelgroep zetten we de beschikbare middelen ook in voor de groep statushouders, die het inburgeringstraject heeft afgerond en die nog extra ondersteuning nodig heeft om een stap te maken richting de arbeidsmarkt.

Preventie

De keuze om de visie te richten op curatieve ondersteuning, is ingegeven door het idee dat we ook hier focus willen aanbrengen in onze inzet. We willen dit onderdeel als eerste op orde brengen. Voor het voorkomen van werkloosheid, schooluitval of uitval op het werk leunen we in eerste instantie op de regio. Deze elementen zijn geborgd in het regionale arbeidsmarktbeleid. Binnen de arbeidsmarktregio, de Regio Zwolle en het Doorstroompunt is het instrumentarium voor preventie en de ondersteuning voor kwetsbare inwoners op goede wijze georganiseerd en beschikbaar. Als gemeente Zwolle gaan we geen instrumentarium naast zetten. Het is zaak dat we de komende periode zorgen dat de aansluiting vanuit Zwolle op het regionale instrumentarium goed georganiseerd is en daar gaan we dan ook onze inzet op richten.

Opgaven, doelen en effecten

De visie, conclusies uit de Tussenrapportage en de hiervoor genoemde keuzes zijn vertaald in een aantal opgaven. Bij elke opgave zijn het doel en de gewenste effecten benoemd. Na vaststelling van deze visie werken we de genoemde opgaven uit in een uitvoeringsagenda met concrete acties en prioritering.

- *Een duidelijke opdracht voor de Participatieketen als geheel en voor de verschillende schakels binnen die keten.*

We formuleren een duidelijke opdracht voor de Participatieketen als geheel, zodat er samenhang ontstaat in de onderlinge rol- en taakverdeling, taakopvatting en samenwerking. In de opdrachten aan de verschillende schakels maken we duidelijke afspraken over de rol, taken en resultaten van deze schakels.

Doel: een goed functionerende Participatieketen, waarin alle schakels weten wat van hen wordt verwacht, waarin de gemeente Zwolle de regie voert en kan sturen op resultaten, outcome en samenwerking.

Effecten: een duidelijke rol- en taakverdeling en taakopvatting in de ondersteuning van inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt. Hierdoor kunnen de schakels in de keten meer focus aanbrengen in hun ondersteuning en de onderlinge samenwerking.

- *Zwolle aankoppelen in de arbeidsmarktregio en Regio Zwolle*

Datum 14 mei 2024

We zorgen dat Zwolle goed aangehaakt is op de regio en het beschikbare instrumentarium. Dit doen we onder andere door aan te sluiten bij overlegstructuren en door contacten te leggen met ketenpartners in de regio.

Doel: structurele ambtelijke participatie van de gemeente Zwolle aan de vele overleg- en sectortafels in de arbeidsmarktregio Zwolle en Regio Zwolle op thema's als inclusie, leven lang leren en ontwikkelen, ontwikkeling nieuwe arbeidsmarktinfrastructuur (Regionaal Werkcentrum), harmonisatie re-integratieverordeningen gemeenten, verbetering uitwisseling matchingsgegevens (VUM), etc.

Effecten: participeren in regionale arbeidsmarktinnovatie, waardoor dit ook meerwaarde heeft voor inwoners en werkgevers in Zwolle.

- *Inrichten van een registratie-instrument voor de Participatieketen.*

Deze opgave hangt samen met de opgave om de populatie met uitkeringsgerechtigden goed in beeld te brengen, maar het verschil is dat deze opgave gaat om het inrichten van een instrument, waarin data van alle schakels uit de Participatieketen bij elkaar komen.

Doel: er raakt binnen de Participatieketen geen inwoner meer buiten beeld en we houden verbinding met onze inwoners.

Effecten: inwoners kunnen erop vertrouwen dat we hun situatie en ondersteuningsvraag kennen. Door dit instrument voorkomen we dat inwoners buiten beeld raken, zoals de afgelopen jaren wel is gebeurd. Als het instrument is geïmplementeerd, weten we door welke samenwerkingspartner(s) een inwoner wordt ondersteund en wat het perspectief van de inwoner is. Hierdoor kunnen we onze ondersteuning aan inwoners beter vormgeven.

- *Goed in beeld brengen van de populatie met uitkeringsgerechtigden.*

Zoals is gebleken uit de Tussenrapportage, hebben wij onze inwoners met een bijstandsuitkering onvoldoende in beeld. De afgelopen periode zijn hierin wel slagen gemaakt, maar er is nog steeds werk aan de winkel.

Deze opgave vraagt om een andere intake dan op dit moment wordt gehanteerd en om een ander samenspel tussen de schakels in de Participatieketen. We willen de brede intake uit het Innovatielab (Netwerk Participatie) implementeren en verder uitrollen. In die werkwijze is periodiek contact met de inwoner om zijn/haar situatie, ondersteuningsvraag en perspectief goed in beeld te houden.

Doel: beter in kaart krijgen hoe de populatie is opgebouwd, welke mogelijke doelgroepen er zijn, welke ondersteuningsvraag inwoners hebben, welke (arbeidsmarkt-)competenties zij hebben/ontwikkelen, welk potentieel er is en welke aanpak hierop ingezet kan worden, zodat we beter kunnen sturen op de grootte van de populatie.

Effecten: doordat we onze inwoner en zijn/haar potentieel beter kennen, kunnen we de ondersteuning bieden die op dat moment voor de inwoner het meest passend is. Uiteindelijk leidt

Datum 14 mei 2024

dit tot meer passende ondersteuning, meer samenhang in die ondersteuning en meer uitstroom uit de uitkering.

- *Aan de hand van de betere informatievoorziening en van heldere opdrachten aan de diverse schakels in de Participatieketen de sturing op die keten en de uitgaven in het kader van de BUIG verbeteren.*

Doel: Meer sturing op de Participatieketen en de uitgaven in het kader van de BUIG.

Effecten: We zijn beter en eerder in staat om bij te sturen als dat nodig is, we maken afspraken over resultaten, samenwerking en outcome met de diverse schakels in de Participatieketen en we kunnen beter sturen op de uitgaven die we doen in het kader van de BUIG.

- *Huidige instrumentarium tegen het licht houden. Voldoet dat instrumentarium of hebben we aanvullende instrumenten nodig?*

Doel: In kaart brengen van het instrumentarium op het gebied van arbeidstoeleiding van de Participatiewet en de Wet SUWI. Voldoet dit instrumentarium, voorziet het in de behoeften of is er een aanvullend instrumentarium nodig?

Effecten: Inzage in het beschikbare instrumentarium en de vraag of er aanvullende instrumenten nodig zijn. Uiteindelijk leidt dat tot een betere match tussen de vraag op de arbeidsmarkt en het aanbod van werkzoekende uitkeringsgerechtigden en tot een instrumentarium dat past bij de uitdagingen die we op dit moment zien op de arbeidsmarkt en binnen de arbeidsparticipatie. **In dit proces nemen we ook de ervaringen uit het project 'Simpel Switchen in de Participatieketen' mee, zodat inwoners eenvoudig kunnen bewegen tussen de verschillende treden op de Participatieladder.**

- *Het instrumentarium dat beschikbaar is voor werkgevers om meer inclusie te realiseren beter onder de aandacht brengen.*

Deze opgave sluit aan bij de vorige opgave en heeft als doel om een inclusievere arbeidsmarkt te realiseren, waarin werkgevers mensen met een korte afstand tot de arbeidsmarkt of met een arbeidsbeperking kansen bieden op een vaste aanstelling.

Doel: werkgevers verleiden om te gaan werken aan inclusie door ze te wijzen op het beschikbare instrumentarium, het juiste loket en eventuele branchespecialisten en de beschikbare informatie.

Effect: meer werkgevers zijn structureel bezig met inclusie en het bieden van kansen aan kwetsbare werknemers en inwoners uit de doelgroep Participatiewet.

- *Committeren van werkgevers om samen te werken aan een inclusievere arbeidsmarkt.*

We hebben werkgevers nodig om de uitdagingen op de arbeidsmarkt de komende periode het hoofd te kunnen bieden en de arbeidsmarkt in de Regio Zwolle te versterken. Deze medaille heeft echter twee kanten: we kunnen werkgevers ondersteunen in hun zoektocht naar geschikt personeel, maar we verwachten ook iets van werkgevers. Zij spelen een rol bij het vinden,

Datum 14 mei 2024

faciliteren of creëren van geschikte werkplekken voor mensen met een bijstandsuitkering en bij het realiseren van inclusieve arbeidsmarkt.

Doel: werkgevers in Zwolle bieden meer mensen uit de doelgroep Participatiewet de kans op betaald werk.

Effect: meer mensen uit de doelgroep Participatiewet hebben betaald werk en minder inwoners doen een beroep op een uitkering.

- *Preventie van instroom in de uitkering inrichten*

Doel: Voorkomen dat kwetsbare inwoners uitvallen op de arbeidsmarkt en instromen in de uitkering.

Effecten: minder uitval van kwetsbare werknemers, minder instroom in de uitkering en duurzame arbeidsinpassing met een minimaal afbreukrisico op het beëindigen van de arbeidsrelatie en een minimale kans op opnieuw instromen in de Participatiewet. Meer Zwollenaren blijven duurzaam aan het werk en beschikbaar voor de arbeidsmarkt

2. *Voorstel tot afdoening van toezegging 658 'Uitwerking Tiem';*

We stellen voor om toezegging 658 'Uitwerking Tiem' af te doen bij het vaststellen van de visie op arbeidsparticipatie en arbeidsmarktbeleid door de raad. Deze toezegging d.d. 24-01-2022 is gedaan tijdens de debatronde: Evaluatie en opdrachtscenario's Tiem en gaat over o.a. de bekostiging van Tiem, helderheid over de rol van Tiem, de samenwerking met werkgevers om doorstroming naar werk te realiseren en de doorgroei van Tiem naar scenario 3¹.

Met de visie op arbeidsparticipatie en arbeidsmarktbeleid brengen we o.a. focus aan in de opdracht van Tiem en in de samenwerking met werkgevers om de doorstroming naar werk te verbeteren. Meer duidelijkheid over de rol van Tiem zal ook bijdragen aan de strategische ontwikkeling van Tiem, waarbij scenario 3 nog steeds het gewenste scenario is. In de opdrachtformulering aan Tiem voor het jaar 2024 zijn we al begonnen met het aanpassen van de bekostigingssystematiek. **Daarmee hebben we meer duidelijkheid aangebracht over de rol van Tiem en het onderlinge samenspel met bijvoorbeeld het Sociaal Wijkteam en Tiem IPA (op het terrein van inburgering).** Hiermee hebben we invulling gegeven aan de diverse onderdelen van de toezegging.

3. *Kennis te nemen van het advies van de Participatieraad Zwolle;*

De Participatieraad Zwolle is betrokken geweest bij het proces rond de visie arbeidsparticipatie en arbeidsmarktbeleid. Zo is de Tussenrapportage Herijking visie op arbeidsparticipatie met hen gedeeld en toegelicht. De Participatieraad heeft een advies uitgebracht over de visie op arbeidsparticipatie en arbeidsmarktbeleid. In dat advies heeft de Participatieraad een aantal zaken benoemd:

¹ Scenario 3 is een scenario uit het rapport 'Evaluatie en opdrachtscenario's Tiem bv' van Radar Advies uit september 2021, dat op 24 januari 2022 met de raad besproken is. In dit scenario ontwikkelt Tiem zich tot de vakspecialist voor de inclusieve arbeidsmarkt. In dit scenario neemt Tiem voor werkgevers de drempels weg om meer inclusief werkgeverschap te realiseren.

Datum 14 mei 2024

- Inwonersperspectief. De Participatieraad vraagt het college om de inwoner centraal te stellen en uit te gaan van de menselijke maat;
- Het belang om ook inwoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt goed te blijven ondersteunen en waar mogelijk in dienst te (laten) nemen;
- Het belang om ook in te zetten op niet-uitkeringsgerechtigden;
- De Participatieraad vraagt om in de visie meer aandacht te besteden aan de analyses rondom het thema arbeidsparticipatie, die in een eerder stadium zijn gemaakt;
- Wat betreft de Participatieraad heeft het goed in beeld brengen van onze inwoners en hun ondersteuningsvraag de hoogste prioriteit in het proces van visie naar uitvoering.
- De Participatieraad vraagt in zijn advies aandacht voor preventie;
- Tot slot adviseert de Participatieraad om de financiële paragraaf zo concreet mogelijk te formuleren.

Het advies van de Participatieraad vindt u in de bijlagen bij dit voorstel.

4. Kennis te nemen van de reactie van het college op het advies van de Participatieraad Zwolle.

We zijn blij met de betrokkenheid en het constructieve advies van de Participatieraad Zwolle. In onze reactie aan de Participatieraad hebben we verwoord en beargumenteerd hoe we met de adviezen van de Participatieraad omgaan. Zo hebben we op advies van die raad de term 'menselijk kapitaal' in de visie vervangen, beargumenteren we waarom de focus in de visie voorlopig niet ligt op niet-uitkeringsgerechtigden, leggen we uit dat we onze inwoners en hun ondersteuningsvragen zo goed mogelijk in beeld willen krijgen en houden door een brede intake te organiseren, geven we aan dat wij preventie ook een belangrijk thema vinden en benadrukken we dat ook wij te allen tijde uitgaan van het belang van de inwoner.

Onze reactie op het advies van de Participatieraad Zwolle vindt u in de bijlage.

Maatschappelijk draagvlak & participatie

In het traject naar deze visie zijn onze interne en externe samenwerkingspartners vanaf een vroeg stadium betrokken. Zij hebben tijdens het traject naar de visie input geleverd, die we hebben verwerkt in de teksten en ze hebben positieve feedback gegeven over het proces.

Communicatie

Vanuit voorliggende visie zal bij de uitwerking van het uitvoeringsplan rekening worden gehouden met de volgende aandachtspunten:

- De visie arbeidsparticipatie en arbeidsmarktbeleid is onderdeel van en hangt samen met de Zwolse Koers in het sociaal domein 2024-2028.
- Uitgangspunten van deze koers gelden ook voor onze visie op arbeidsparticipatie en arbeidsmarktbeleid.
- Daarbij hebben we een samenleving voor ogen waarin mensen zoveel mogelijk zelf en met elkaar leven, regie hebben, problemen zelf of met elkaar oplossen, in een eigen inkomen voorzien, meedoen door te werken of anderszins, en gelijke kansen hebben op gezondheid.

Datum 14 mei 2024

- In het uitvoeringsplan zal gerichte en duidelijke communicatie met inwoners, uitkeringsgerechtigden en hun netwerk een belangrijk onderdeel zijn, waarbij wij als gemeente zelf zoveel mogelijk moeten kijken vanuit het perspectief van de inwoner en ons – in ons gedrag en onze communicatie – aansluiten bij hun leefwereld. Het is immers belangrijk dat we zowel onze samenwerkingspartners als onze inwoners vertellen over uitgangspunten en de implicaties van de visie.
- Dat betekent dat onze interne communicatie in de gemeentelijke organisatie en dat de communicatie met onze samenwerkingspartners (in de keten) hier op gericht zal zijn, zodat onze ondersteuning op het gebied van arbeidsparticipatie gebaseerd is op samenhang van beleidsterreinen en op interne samenwerking waarbij altijd gekeken wordt naar het perspectief van de inwoner. Daarnaast zullen we de externe communicatie vormgeven vanuit het perspectief en de leefwereld van de inwoner.

Financiën

Bij het vormgeven van de visie wordt uitgegaan van het meerjarig financiële kader voor arbeidsparticipatie en arbeidsmarktbeleid zoals opgenomen in de Begroting 2024 en de Perspectiefnota 2025-2028.

Daarnaast zal de opwikkelopdracht voor Tiem worden bekostigd uit het extra geld dat gemeenten de komende jaren van het Rijk ontvangen, voor het beter organiseren van sociaal ontwikkelbedrijven.

Risico's

We zien een aantal risico's voor het realiseren van de ambities uit de visie:

- Veranderend Rijksbeleid en veranderende financiële kaders;
- Onvoldoende uitstroom uit de uitkering, waardoor de financiële kaders onder druk komen;
- De visie wordt onvoldoende helder vertaald naar opdrachten voor de ketenpartners, waardoor de huidige onduidelijkheid over taken en rollen blijft aanhouden;
- Aanhoudende mismatch tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt, met name voor de groep uitkeringsgerechtigden die een langdurige vorm van ondersteuning nodig heeft op de werkplek.
- Te weinig commitment vanuit werkgevers om structureel samen te werken aan langdurige uitstroom van inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Vervolg

Om de geschetste opgaven, doelen en effecten te bereiken, wordt na vaststelling van de visie door de gemeenteraad een meerjarige uitvoeringsagenda opgesteld. In de visie is al een eerste doorkijk naar een dergelijke uitvoeringsagenda gegeven. Onderdelen van die agenda zijn bijvoorbeeld het formuleren van heldere, uitvoerbare opdrachten voor de verschillende schakels in de keten, het inrichten van een registratie-instrument waarmee we onze inwoners en hun ondersteuningsvragen goed in beeld krijgen en in beeld houden en het beoordelen van het instrumentarium dat we inzetten om onze inwoners aan het werk te houden, van werk naar werk te begeleiden, op school te houden of toe te leiden naar werk of een opleiding. **Gelet op de hoeveelheid opgaven, is het noodzakelijk om hierin een prioritering en fasering aan te brengen. Deze prioritering is onderdeel van het uitvoeringsplan.**

Openbaarheid

Dit voorstel is openbaar.

voorstel

Zwolle

Datum 14 mei 2024

Burgemeester en wethouders van Zwolle,

burgemeester, Peter Snijders

secretaris, Dick Emmer